

Institut za poljoprivredu u Kyustendilu – 95 godina tradicije i iskustva u voćarstvu

Автор(и): Растителна заштита
Дата: 24.09.2024 Брой: 9/2024



Voćarska tradicija regije Kyustendil, prenošena kao iskustvo i kultura s generacije na generaciju i od obitelji do obitelji, ponovno će biti predstavljena ove godine na jesenskom festivalu regije, "Festivalu plodnosti", od 27. do 29. rujna. U okviru festivala, jedan od najstarijih poljoprivrednih instituta u Kyustendilu obilježit će svoju 95-godišnju povijest, ispunjenu izazovima i znanstvenim postignućima.

"Festival plodnosti" u gradu Kyustendilu naslijeđe je Prvog nacionalnog natjecanja u voćarstvu, održanog još 1896. godine upravo u gradu Kyustendilu.

U svom sadašnjem formatu, jesenski festival održava se godišnje od 2008. godine, a organizira ga Općina Kyustendil, u suradnji s Poljoprivrednim institutom – Kyustendil, koji svake godine predstavlja perspektivne sorte jabuka uzgajane i kultivirane u regiji.

Sorte jabuka uzgojene u Poljoprivrednom institutu – Kyustendil, otporne na čađavost

Jesenska raznolikost plodne regije Kyustendil bit će prikazana u bogatom umjetničkom programu i na šareno uređenim štandovima s voćem i povrćem. Program uključuje natjecanje za najljepše uređen štand i najveću jabuku, u kojem sudjeluju predstavnici raznih nevladinih organizacija iz cijele općine. Svake godine posebni su gosti događaja kulinarski stručnjaci iz cijele zemlje. Posjetitelji "Festivala plodnosti" uživaju u sportskim prostorima i tematskim umjetničkim radionicama s animatorima.

Obrtnici i trgovci iz Kyustendila i regije predstavljaju svoja umjetnička djela, dok poljoprivredni proizvođači prodaju svoje čiste i zdrave proizvode izravno potrošačima.



СЕЛСКОСТОПАНСКА АКАДЕМИЯ – СОФИЯ
ИНСТИТУТ ПО ЗЕМЕДЕЛИЕ – КЮСТЕНДИЛ
ВИ КАНЯТ

на Юбилейно тържество посветено на
95 години
от основаването на
Институт по земеделие – Кюстендил

27 септември 2024 г.
10.15 – 10.30 ч. – Откриване на Юбилейното тържество
10.30 – 10.50 ч. – Тържествено представяне на Институт по земеделие – Кюстендил
10.50 – 11.00 ч. – 120 години от рождението на чл.-кор. проф. Йордан Стоичков
11.00 – 12.00 ч. – Поздравителни адреси и приветствия към Институт по земеделие – Кюстендил
12.00 – 13.30 ч. – Кофмейл

28 септември 2024 г.
10.00 – 18.00 ч. – Празник на плодородието на площад „Велбъжд“, гр. Кюстендил
Тържеството ще се проведе на 27 септември 2024 г. 8 Килийно училище, ул. „Иларион Ловчански“, 32-36, гр. Кюстендил 2500

95 godina Poljoprivrednog instituta – Kyustendil

Poljoprivredni institut u Kyustendilu pravni je nasljednik Voćarske pokusne stanice u Kyustendilu, osnovane Naredbom Ministarstva poljoprivrede i državne imovine br. 2646/19.12.1929. Nalazi se u jugozapadnoj

Bugarskoj u regiji s povoljnim prirodnim i klimatskim uvjetima za uzgoj voćnih vrsta. To je prvo središte ne samo praktičnog, već i znanstvenog voćarskog mišljenja u našoj zemlji. Svoj rad započeo je pod vodstvom višeg znanstvenog suradnika prvog stupnja Todora Zahova (1929.–1939.). Za dodjelu 283 dekara zemlje s područja sela Nikoličevci kod Kyustendila Pokusnoj stanici izdana su dva dekreta koje je potpisao car Boris III. Krajem 1944. Pokusna i kontrolna stanica transformirana je u Voćarski ispitni institut. Osnovana su tri odjela: oplemenjivanje i proučavanje sorti, agrotehnika i zaštita bilja. Pokrenuta su sortna i agrotehnička ispitivanja o navodnjavanju, klonskim podlogama, zaštiti bilja i drugim temama.

U razdoblju 1962.–1967. direktor instituta bio je dopisni član profesor Jordan Stojčkov, koji je uložio napore u modernizaciju materijalne baze (laboratoriji, staklenici itd.) i unapređenje kvalifikacija znanstvenog osoblja i pomoćnog osoblja. Površina zemlje kojom upravlja institut povećana je za 1000 dekara. Također su uspostavljena tri dekara staklenika.

Godine 1965. Voćarski odjel Kompleksne pokusne stanice u selu Negovan, sofijska regija, pripojen je institutu. Pokrenuti su prvi pokusi u posudama s voćnim biljkama i započela su istraživanja korijenskog sustava jabuke, kruške i šljive, kao i određivanje potreba za gnojivom voćnih bilja kroz dijagnostiku listova. Provedeni su prvi pokusi u Bugarskoj kako bi se utvrdio učinak zračnog prskanja protiv čađavosti, jabukova savijača i grinja na jabuci. Pokrenuta su istraživanja o biologiji i mjerama suzbijanja pepelnice na jabuci i listova savijača na trešnji. Odobrene su nove sorte: kruška – Pautalia, i trešnja – Pobeda, Kyustendilska Hruštljalka i Cherna Konyavska.

U razdoblju 1967.–1970. uvedeno je više od 250 sorti voća iz SAD-a i Kanade. Postavljeni su temelji za virusološka istraživanja na trešnji i višnji, kao i za ciljano korištenje induciranog mutagenesa kako bi se ubrzao proces oplemenjivanja. Institut je postao središte za provedbu znanstvenog i tehnološkog napretka u voćarstvu i preuzeo odgovornost za razvoj proizvodnje trešnje, višnje i kruške u cijeloj zemlji te proizvodnje jabuke u jugozapadnoj i sjeverozapadnoj Bugarskoj. Nakon 1982., kada je u Sofiji osnovana Poljoprivredna akademija, Voćarski institut u Kyustendilu uključen je u njezinu strukturu kao samostalna znanstvena jedinica.

Započet je rad na pitanjima vezanim uz mehanizaciju u voćarstvu, raspisan je natječaj i imenovan znanstveni suradnik. Godine 1985. izgrađen je sustav za kap po kap navodnjavanja na površini od 90 dekara i uspostavljen je kompleks pokusa s sortama jabuka, kombinacijama sorta-podloga, navodnjavanjem, gnojidbom i upravljanjem površinom tla. Izgrađeni su: kompleks s postrojenjima za ukorjenjivanje zrelih i zelenih reznica i kompleks za "tkivne kulture" s laboratorijem, adaptacijskim objektima i pokusnim parcelom. Opremljeni su i pušteni u rad sljedeći laboratoriji: dva agro-kemijska laboratorija, te laboratoriji za virologiju, citologiju, fiziologiju i mikrobiologiju. Zaključeni su i provedeni bilateralni sporazumi o znanstveno-tehničkoj suradnji s srodnim

institutima iz Rusije, Ukrajine, Moldavije, Njemačke, Poljske, Mađarske, Češke, Slovačke, Srbije, Sjeverne Makedonije, Grčke i drugih. Uvodne aktivnosti, kao i razmjena tehnologija i znanstveno-tehničkih postignuća, značajno su se povećale.



Nakon 2000. godine

Voćarski institut u Kyustendilu i Pokusna stanica za voćarstvo i konzerviranje u Kostinbrodu transformirani su u Poljoprivredni institut. Godine 2006. Stanica za ispitivanje sorti u selu Bagrenci pripojena je institutu, a obradiva površina povećana je za dodatnih 120 dekar. Započelo je uspostavljanje genskih banaka za jabuku, trešnju, višnju i šljivu. Odobrene su sorte trešnje Danelia i Stefania te podloge za trešnju i višnju – IK-M8 i IK-M9, kao i sorta šljive Kyustendilska Krasavica. Na međunarodnoj izložbi "AGRA" 2013. Poljoprivredni institut u Kyustendilu nagrađen je zlatnim medaljama i certifikatima za inovaciju za novu sortu jabuke Besapara, te u kategoriji "Strojevi, oprema i tehnologije za ratarstvo" za "Tehnologiju za učinkovitu i održivu proizvodnju plodova jabuke" i "Tehnologiju za uzgoj voćnjaka trešnje". Odobreno je šest sorti jabuka i četiri sorte trešnje.

Na Šestoj nacionalnoj izložbi – IZUMI, TRANSFER, INOVACIJE – ITI – 2015., nova samoplodna sorta trešnje Dima nagrađena je zlatnom medaljom i diplomom za inovaciju.

Sorta jabuke Siyana, Poljoprivrednog instituta – Kyustendil – perspektivna sorta koja obogaćuje sortnu strukturu Bugarske

Sorta jabuke Siyana nagrađena je Zlatnom plaketom i Diplomom za inovaciju na AGRA 2023. u kategoriji "Biljne sorte, pasmine životinja, organska biljna proizvodnja i vinogradarstvo".

Kao rezultat provedenog rada na uvođenju i oplemenjivanju, prikupljen je bogat genski fond od preko 800 sortnih pristupa. U proučavanju je više od 1500 hibrida, od kojih je 63 odabrano kao perspektivno za jabuku, 59 za trešnju, 8 za višnju, 5 za jagodu, 4 za crni ribiz i 3 za grožđe. Kao perspektivna odabrana je i sorta jabuke Monroe, te sorte višnje Feracida i Dwarf Reach, i sorte trešnje Ohridska i Priusadebnaya. Sorte Chachanska Najbolja, Chachanska Lepotitsa, Valevka, Ashatan i Pacific odabrane su zbog svoje terenske otpornosti na šarku (virus šarke šljive). Identificirane su dvije nove skupine unakrsne nekompatibilnosti među sortama trešnje Kozerka i Germersdorfska s Balgarska Hruštljalka i Bing, Napoleon, Lambert i Star s Ohridskom. Razdoblje berbe plodova višnje produženo je s 35 na 75 dana. Metode kulture tkiva i kulture embrija koriste se za oplemenjivanje novih sorti s ranim i vrlo ranim sazrijevanjem, sorti otpornih na abiotičke čimbenike stresa i za njihovu brzu razmnožavanje. Određeni su najprikladniji oblici i doze mineralne dušične gnojidbe u trešnji. Predložena je poboljšana tehnologija uzgoja trešnje s tri tehnološka rješenja – crni ugar s organo-mineralnom gnojidbom, crni ugar s mineralnom gnojidbom i krošnja tipa grma. Najnovije sorte maline Lyulin i Samodiva nude se s određenim tehnologijama kao potpuno razvijen znanstveni proizvod. Radovi su u početnoj fazi na prikupljanju i uspostavljanju kolekcijskog nasada sorti desertnog grožđa, proučavanju u ekološkim uvjetima regije, te na tehnologijama uzgoja brokule.

Dva znanstvena proizvoda validirana su za provedbu u praksi – osnivanje i uzgoj voćnjaka jabuke i voćnjaka trešnje.

Odmah nakon osnivanja, ova znanstvena institucija postala je prvo središte ne samo praktičnog, već i znanstvenog voćarskog mišljenja u našoj zemlji. Ovdje su u različito vrijeme radili eminentni znanstvenici u području voćarstva.

Danas se istraživači i stručnjaci trude odgovoriti na sve izazove s kojima se suočavaju poljoprivredna znanost i praksa.

